

ماهیت اذن و آثار آن در اعمال حقوقی

نخاستنده:

شهر محمدی

حبیب نوبهار زرگر

سرشناسه : محمدی حسن باروق، شهپر، ۱۳۵۰ -

عنوان و نام پدیدآور : ماهیت اذن و آثار آن در اعمال حقوقی نگارنده شهپر محمدی حسن باروق ، حبیب نوبهار زرگر.

مشخصات نشر : اردبیل: نگین سیلان، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۱۶۲ ص.

شابک : ۹۷۸۶۰۰۴۳۱۰۳۳۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۴۷.

موضوع : اذن (حقوق)

موضوع : *Permission (Law)

شماره افزوده : نوبهار زرگر، حبیب، ۱۳۷۰ -

رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ ۲۳۴م/۱۸۹/۱BP

رده بندی دیسک : ۲۹۷/۳۶

شماره کتابشناس ملی : ۴۳۳۴۱۰

● عنوان کتاب: ماهیت اذن و آثار آن در اعمال حقوقی

● نگارنده: شهپر محمدی، حبیب نوبهار زرگر

● ناشر: انتشارات نگین سیلان

● چاپ و صحافی: چاپخانه نگین

● تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

● قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

● نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

● شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۱-۰۳۳-۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه.....
۳	فصل اول: مفاهیم و کلیات.....
۴	۱-۱- تعریف مفاهیم و مبانی.....
۴	۱-۱-۱- تعریف مفاهیم مرتبط.....
۴	۱-۱-۱-۱- مفهوم اذن و ماهیت اذن.....
۴	۱-۱-۱-۱-۱- اذن در سنت.....
۵	۱-۱-۱-۱-۲- مفهوم اذن در اسلام.....
۷	۱-۱-۱-۱-۳- اذن در نه حق.....
۸	۱-۱-۱-۲- رضایت.....
۱۰	۱-۱-۱-۳- تعریف عقد.....
۱۰	۱-۱-۱-۳-۱- تعریف حقوقی عقد.....
۱۱	۱-۱-۱-۳-۲- تعریف عقد در فقه.....
۱۱	۱-۱-۱-۳-۳- تعریف عقد از حیث دایره شمول.....
۱۲	۱-۱-۲- عناصر وجودی و ایجابی اذن.....
۱۳	۱-۱-۳- تقسیم اذن.....
۱۴	۱-۱-۳-۱- اذن کلی و اذن جزئی.....
۱۴	۱-۱-۳-۲- تقسیم اذن بر سه نوع صریح، فحوی و شاهد حال.....
۱۷	۱-۱-۳-۳- تقسیم اذن بر سه نوع مطلق، ضمانتی و امانی.....
۱۸	۱-۱-۳-۴- اذن عام و خاص.....
۲۰	۱-۱-۳-۵- اذن موقت و غیر موقت.....
۲۰	۱-۱-۳-۶- اذن ناشی از عقد و ایقاع.....
۲۲	۱-۱-۳-۷- اذن قانونی و اذن اشخاص.....
۲۳	۱-۱-۴- رابطه‌ی اذن و برخی مفاهیم مرتبط.....

۲۳	۱-۱-۴-۱-۱-۱ اذن و رضایت
۲۴	۱-۱-۴-۲-۱ اجازه و اذن
۲۶	۱-۱-۴-۳-۱ اذن و حق انتفاع
۳۰	۱-۱-۴-۴-۱ تفاوت اذن و وکالت
۳۰	۱-۱-۴-۵-۱ رابطه‌ی اذن و حق ارتفاق
۳۲	۱-۱-۴-۶-۱ اذن و اباحه
۳۲	۲-۱-۲ عناصر و ارکان اذن
۳۳	۱-۲-۱-۱ اذن دهنده و شرایط آن
۳۳	۱-۲-۱-۱-۱ نوع
۳۵	۱-۲-۱-۲-۱ بند و عدم صغر
۳۷	۱-۲-۱-۳-۱ داشتن بنوع
۳۹	۱-۲-۱-۴-۱ داشتن عقلا و اختلا
۴۲	۲-۲-۱-۱ شرایط ماذون
۴۳	۳-۲-۱-۱ مورد اذن
۴۴	۱-۳-۲-۱ لزوم وجود موضوع
۴۵	۲-۳-۲-۱ معلوم و معین بودن مورد اذن
۴۶	۴-۲-۱-۱ ابراز اذن
۴۷	۱-۴-۲-۱-۱ نقش اعلام اراده در ایقاع
۴۸	۲-۴-۲-۱-۱ وسایل ابراز اذن
۴۸	۱-۲-۴-۲-۱-۱ لفظ
۴۹	۲-۲-۴-۲-۱-۱ عمل
۴۹	۳-۲-۴-۲-۱-۱ سکوت
۵۱	فصل دوم: بررسی ماهیت و آثار اذن
۵۲	۱-۲-۱-۱ ماهیت حقوقی اذن
۵۲	۱-۱-۱-۱-۱ مختصات و ویژگی‌های اذن
۵۲	۱-۱-۱-۱-۲ یک طرفه بودن اذن
۵۴	۲-۱-۱-۱-۲ قابل رجوع بودن اذن

۵۶	 ۳-۱-۱-۲ حق یا حکم بودن اذن
۵۷	 ۴-۱-۱-۲ اصل در اذن مردد بین حق و حکم
۵۷	 ۲-۱-۲ ماهیت حقوقی عمل اذن
۵۸	 ۱-۲-۱-۲ اذن به مانند عمل حقوقی
۶۳	 ۲-۲-۱-۲ اذن و عقود اذنی
۶۶	 ۳-۱-۲ ملازمه اذن در شیء با اذن در لوازم آن
۶۸	 ۴-۱-۲ تجاوز از حدود اذن
۶۹	 ۱-۴-۱-۲ منهوم و مصادیق تعدی و تفريط
۷۰	 ۲-۴-۱-۲ تعدی و تفريط در قوانین حقوقی
۷۲	 ۲-۲ آثار و حکام اذن در معاملات
۷۲	 ۱-۲-۲ اذن در معاملات فیزی
۷۳	 ۱-۱-۲-۲ ماهیت معامله فیزی
۷۵	 ۲-۱-۲-۲ چگونگی شرایط اذن مالک نفوذ معامله فضولی
۷۹	 ۳-۱-۲-۲ مبنای حقوقی اذن مالک در مد فضولی
۸۳	 ۲-۲-۲ تصرف بدون اذن یا تصرف ناشی
۸۳	 ۱-۲-۲-۲ بررسی مصادیق تصرف نامشروع
۸۶	 ۲-۲-۲-۲ آثار تصرف نامشروع
۸۶	 ۱-۲-۲-۲-۲ بازگرداندن عین مال
۸۷	 ۲-۲-۲-۲-۲ دادن بدل مال
۸۷	 ۳-۲-۲ نقش اذن در رفع ضمان
۸۸	 ۱-۳-۲-۲ امانت مالکی
۸۸	 ۲-۳-۲-۲ امانت قانونی
۸۹	 ۳-۳-۲-۲ ضمانت با اذن مدیون
۹۲	 ۴-۲-۲ اذن و ایجاد رابطه امانی
۹۵	 ۵-۲-۲ انجام اعمالی در عین مستأجره بدون اذن مالک
۹۷	 ۶-۲-۲ اذن در تصرف امانی

۹۹	 ۷-۲-۲ اذن و تصرفات رهن در رهن
۱۰۲	 ۸-۲-۲ اذن رهن در فروش رهن
۱۰۴	 ۹-۲-۲ اذن و اهب در قبض عین موهوبه
۱۰۷	 ۱۰-۲-۲ اذن ولی در نکاح قبل از بلوغ
۱۱۰	 ۱۱-۲-۲ اذن ولی در نکاح دختر باکره
۱۱۰	 ۱-۱۱-۲-۲ اعتبار اذن ولی
۱۱۲	 ۲-۱۱-۲-۲ موارد سقوط اعتبار اذن ولی
۱۱۴	 ۱۲-۲-۲ اذن زن به شوهر در نکاح با دختر برادر یا دختر خواهر او
۱۱۵	 ۱۳-۲-۲ اذن دولت در ازدواج زن ایرانی با تبعه خارجی
۱۱۵	 ۱۲-۲-۲ - ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی و تبعات حقوقی آن
۱۱۷	 ۲-۱۳-۲-۲ مراحل ازدواج با مردان خارجی
۱۲۱	 ۱۴-۲-۲ اذن صریح به وکیل در نکاح
۱۲۳	 منابع

مقدمه

تنظیم روابط اجتماعی، تعیین یا اعلام حقوق و تکالیف آنان و سرانجام صیانت از نظم عمومی و حقوق و آزادی های فردی مهم ترین کارکرد و هدف حقوق است. در این راستا حقوق مدنی و حقوق کیفری بر حسب تعریف، ویژگیها و اهداف خاص خود، به طور متفاوت عمل می کنند. ماهیت دوگانه این دو شعبه حقوق، قانونگذاران را بر آن می دارد که از قواعد هر یک در موقع مناسب و با رعایت جمیع شرایط بهره جویند.

تنظیم روابط اشخاص در جامعه و صیانت از آن در گام نخست هدف قواعد حقوق مدنی است که ضمانت اجرای آن، با ماهیت نظم بخشی مدنی آن سازگار است و تا آنجا که مقدور است هدف ضمانت اجرای مدنی در تنظیم و تنسيق نظم و انضباط و نیز نسق بخشی به روابط شهروندان کافی است؛ ولی محدود نبودن روابط اجتماعی به روابط شهروندان و گسترش آن به دولت، مردم و صاحبان اقتدار و حاکمیت با فرمانبران و نیز ناکارآمدی ضمانت اجرای مدنی و اداری به دلیل زیاد بودن رفتارهای ناقض هنجارهای اجتماعی و بر نتابیدن آنها توسط جاد و عموم شهروندان و سرانجام تفاوت در نوع ساخت ها و ساختارهای اجتماعی، فکری و سیاسی جامعه و دولت و نظریه های فلسفی، اجتماعی و سیاسی حاکم بر هر جامعه، دولت به عنوان صاحب اقتدار به مداخله مستقیم و قهرآمیز دست می زند. با این وجود در ضمانت کلی قوانین مدنی در اغلب اوقات تنظیم کننده روابط اجتماعی افراد جامعه، مخصوصاً در حوزه روابط مالی و مالکیت و عمل های مربوط به آن است و یکی از آنها مقررات مربوط به معامله در جامعه است. قانون مدنی ما در این باب بیشتر از نظرات فقهی متأثر شده ماهیت و مفهوم و گستره اذن است که در این مطالعه تعریف و ارکان و گستره آن از دیدگاه فقهی و حقوقی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است.

با نگاهی اجمالی به مباحثی که در ابواب مختلف فقه و به تبع آن در حقوق موضوعه مطرح است، اهمیت اذن و نقش آن روشن می‌گردد؛ زیرا در روابط اجتماعی و حقوقی و در تنظیم این روابط، نقش مهمی را ایفا می‌کند. بدین جهت است که موضوع «اذن» در فقه و حقوق جایگاهی ویژه را به خود اختصاص داده است، به گونه‌ای که در کنار آن، بحث از قاعده «اذن در شیء، اذن در لوازم آن است» و «التزام به شیء، التزام به لوازم آن است» نیز مطرح می‌گردد، هرچند که در کتب فقهی این موضوعات تحت عنوان مستقلى بحث نشده است.

اهمیت اذن از این جهت نیز آشکار می‌گردد که نقش خود را در حقوق اموال، قرارداد، الزامات خارج از قرارداد، خانواده و همچنین عرف ایفا کند، به گونه‌ای که بحث از اذن، انتفاع یا ارتفاق، اذن در معاملات، اذن محجور، اذن ولی یا قیم در اعمال حقوقی محجور، عدم جواز تصرف در مال دیگری بدون اذن مالک، تجاوز از حدود اذن و تأثیر آن در ضمان، استیجار اذن ولی در نکاح دختر یا پسر صغیر و در نکاح باکره، شرط بودن اذن زن در نکاح شوهر یا برادرزاده یا خواهرزاده زن و... مواردی از آن است.